

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2021-02-22 Nr. (18.18-31-1 Mr) RM-7837

DĖL GYVENTOJŲ PAREIGOS PERSKAIČIUOTI METINĮ NEAPMOKESTINAMĄJĮ PAJAMŲ DYDĮ IR PAJAMŲ MOKESTĮ

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos primena, kad nuolatiniais Lietuvos gyventojams yra nustatyta pareiga deklaruoti metines pajamas ir sumokėti GPM¹ vien dėl šių priežasčių:

- sumažėjusio metinio NPD²,
- gautų pajamų, kurioms turi būti pritaikytas progresinis GPM tarifas.

Svarbu ir tai, kad šiais metais daugiau pajamas deklaruojančių gyventojų galės susigrąžinti GPM, perskaičiuodami nuo 2020 m. liepos 1 d.³ padidėjusį metinį NPD.

Dėl metinio NPD perskaičiavimo.

1. Kada privaloma perskaičiuoti metinį NPD ir kokios to pasekmės?

Gyventojai, kuriems darbo užmokesčio gavimo vietoje pritaikytų NPD suma yra didesnė už taikytiną metinį NPD, GPM⁴ nustatyta tvarka privalo perskaičiuoti metinį NPD, deklaruodami gautas metines pajamas. Nuo skirtumo, apskaičiuoto iš per metus pritaikytos NPD sumos atėmus sumažėjusį pagal formulę apskaičiuotą metinį NPD, gyventojas turi sumokėti GPM.

2. Kodėl sumažėja metinis NPD?

Kalendoriniais metais įmonėje (įstaigoje) taikomas mėnesio NPD yra apskaičiuojamas, atsižvelgiant tik į darbo užmokesčio (su priedais bei priemokomis) bei ligos išmokos už dvi pirmąsias ligos dienas sumą, o metinis NPD – atsižvelgiant į metinę visų⁵ apmokestinamųjų pajamų sumą.

Didėjant gyventojų metinėms pajamoms, metinis NPD mažėja, o, pajamoms pasiekus tam tikrą lygį (2020 m. – 32 547,16 Eur), visai netaikomas. Sumažėjus metiniam NPD, gyventojui atsiranda pareiga perskaičiuoti metinį NPD, deklaruoti metines pajamas ir sumokėti GPM.

Metinis NPD gali sumažėti dėl iš dviejų ar kelių darbdavių gauto darbo užmokesčio, autorinių atlyginimų, tantjemų, pajamų iš įregistruotos individualios veiklos, dividendų, nuomos ir kitokių apmokestinamųjų pajamų gavimo, dėl kintamo darbo užmokesčio, gautų premijų. Metinis NPD sumažėja ir dėl gautų ligos išmokų, nes darbdavys mėnesio NPD pritaiko atsižvelgęs į jo paties išmokamą mėnesio darbo užmokesčio ir ligos išmokos už pirmąsias 2 ligos dienas sumą, neįskaičiuodamas Sodros mokamų ligos išmokų.

¹ Gyventojų pajamų mokestis.

² Neapmokestinamasis pajamų dydis.

³ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymu.

⁴ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas.

⁵ Išskyrus pajamas iš veiklos pagal verslo liudijimą, ne individualios veiklos atliekų pardavimo pajamas, išmokas, išmokėtas pasibaigus gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo sutarčiai arba ją nutraukus, lygias sumokėtoms įmokoms.

Kai metinis NPD yra mažesnis nei darbdavio pritaikytas, už jo perskaičiavimą ir GPM sumokėjimą yra atsakingas pats gyventojas.

1 pavyzdys.

Dviejose įmonėse dirbančio gyventojas 2020 m. mėnesio darbo užmokestis įmonėje A buvo 1000 Eur, įmonėje B – 500 Eur, metinės pajamos – 18 000 Eur. Įmonėje A darbo užmokesčiui buvo taikomas NPD, per metus pritaikyta 3 651,12 Eur suma. Įvertinus bendrą 2020 m. pajamų sumą (18 000 Eur), metinis NPD sudaro 2 763,96 Eur (apskaičiuotas pagal formulę: $18\,000 - 7\,284; 10\,716 \times 0,19; 4\,800 - 2\,036,04$). Metinis NPD sumažėjo 887,16 Eur ($3\,651,12 - 2\,763,96$). Gyventojas privalo perskaičiuoti metinį NPD, deklaruoti 2020 m. metines pajamas ir nuo 887,16 Eur sumos, atitinkančios per didelę pritaikyto NPD sumą, sumokėti 177,43 Eur GPM (20 proc.).

3. Kas gali susigražinti GPM dėl 2020 m. pritaikyto ne viso metinio NPD?

Susigražinti GPM, pasinaudoję teise į metinį NPD, gali gyventojai, dirbę ne visus 2020 metus, taip pat tie, kuriems NPD nebuvo taikytas, išmokant kiekvieno mėnesio darbo užmokestį, arba kurie darbdaviams nebuvo pateikę prašymo taikyti NPD.

Nuo 2020 m. gautų pajamų gražintinas GPM gali susidaryti ir dėl 2020 m. sausio – birželio mėnesiais ir liepos – gruodžio mėnesiais galiojusių skirtingų mėnesio NPD.

Svarbu tai, kad nuo 2020 m. liepos 1 d. padidintas metinis NPD taikomas visam 2020 m. gautam darbo užmokesčiui. Kadangi mėnesio ir metinis NPD buvo padidinti 2020 m. viduryje, daugeliui darbuotojų metinio NPD dalis (sausio – birželio mėnesių NPD) darbo užmokesčio gavimo vietoje buvo pritaikyta mažesnė už apskaičiuotą pagal nuo 2020 m. liepos 1 d. pakeistą metinį NPD. Prisitaikius visą metinį NPD, susidarytų gražintina GPM permoka.

4. Kaip perskaičiuojamas metinis NPD ir GPM?

2020 m. metinis NPD ir GPM perskaičiuojami nuolatinio Lietuvos gyventojas pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje⁶.

Patogiausia ir paprasčiausia užpildyti bei pateikti deklaraciją elektroniniu būdu per VMI Elektroninio deklaravimo informacinę sistemą (adresu: <https://deklaravimas.vmi.lt/>), pasinaudojus vedliu, parengtu pagal klausimų – atsakymų principą. 2020 m. metinių pajamų, taikytino metinio NPD, mokėtino ar gražintino GPM sumos vedliu užpildomoje deklaracijoje yra apskaičiuojamos automatiškai.

Apskaičiuoti taikytiną metinį NPD galima, pasinaudojus VMI interneto svetainėje skelbiama metinio NPD skaičiuokle: <https://www.vmi.lt/evmi/metinio-neapmokestinamojo-pajamudydzio-skaicuokle>.

5. Dėl prievolės perskaičiuoti GPM, taikant progresinius GPM tarifus.

2020 m. pajamoms viršijus tam tikrus dydžius, taikomas progresinis GPM tarifas. Tokiais atvejais perskaičiuoti GPM ir papildomai sumokėti deklaracijoje apskaičiuotą GPM sumą pareiga tenka pajamas gavusiam gyventojui, įskaitant atvejus, kai pajamos pagal mokesčio sumokėjimo tvarką yra priskiriamos gyventojas A klasės pajamoms, nuo kurių GPM dalį jau yra išskaičiavęs mokesčių išskaičiuojantis asmuo.

Taikant progresinius mokesčio tarifus perskaičiuoti ir sumokėti GPM privaloma, kai:

1. 2020 m. gautų šių pajamų bendra suma yra didesnė nei 84 VDU⁷ suma – 104 277,60 Eur:
  - su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (neįskaitant apskaičiuotų už 2018 m. ar ankstesnius metus);
  - tantjemų ar atlygio už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete;
  - iš darbdavio gautų autorinių atlyginimų;
  - mažosios bendrijos vadovo (ne nario) pagal civilinę paslaugų sutartį už vadovavimą mažajai bendrijai.

⁶ Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93.

⁷ Vidutinių šalies darbo užmokesčių dydžio suma, taikoma apdraustųjų asmenų 2020 m. valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti.

Nuo 104 277,60 Eur viršijančios tokių pajamų sumos, taikant 32 proc. GPM tarifą, gyventojas privalo sumokėti pajamų mokesčio deklaracijoje apskaičiuotą GPM.

2 pavyzdys.
 2020 m. gyventojas iš Lietuvos įmonių gavo:
 40 000 Eur darbo užmokestį;
 100 000 Eur tantjemų.
 Iš viso: 140 000 Eur.
 Išmokas išmokėjusios įmonės išskaičiavo 28 000 Eur GPM (20 proc.).
 GPM apskaičiuojamas taip:
 Nuo 104 277,60 Eur sumos (84 VDU) – 20 855,52 Eur (20 proc.),
 nuo 35 722,40 Eur (140 000 - 104 277,60) sumos – 11 431,17 Eur (32 proc.). Nuo šios sumos buvo išskaičiuotas 7 144,48 Eur (20 proc.). Gyventojas turi deklaruoti metines pajamas, apskaičiuoti ir sumokėti 4 286,69 Eur GPM (12 proc.);

2. Gautų šių pajamų suma yra didesnė nei 120 VDU suma – 148 968 Eur:
- autorinių atlyginimų (gautų ne iš darbdavio);
  - honorarų;
  - turto pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn;
  - turto nuomos;
  - mažosios bendrijos vadovo (nario) pagal civilinę paslaugų sutartį už vadovavimą mažajai bendrijai;
  - kitų pajamų ne iš darbo santykių (išskyrus paminėtas 1 punkte, taip pat pajamas iš paskirstytojo pelno, individualios veiklos pajamas, ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ilgalaikio darbo išmokas).

3 pavyzdys.
 2020 m. gyventojas gavo:
 40 000 Eur – už išnuomotą turtą;
 30 000 Eur – už parduotą žemę, neišlaikytą nuosavybėje 10 metų (pajamos perskaičiuotos, atėmus įsigijimo išlaidas);
 55 000 Eur – autorinį atlyginimą ne iš darbdavio;
 25 000 Eur – gyvybės draudimo išmokų, nepriskirtų neapmokestinamosioms pajamoms.
 Iš viso: 150 000 Eur.
 GPM apskaičiuojamas taip:
 nuo 148 968 Eur (120 VDU) sumos – 22 345,20 Eur (15 proc.),
 nuo 1 032 Eur (150 000 – 148 968) sumos – 206,40 Eur (20 proc.).
 Gyventojas turi deklaruoti metines pajamas, apskaičiuoti ir sumokėti metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje apskaičiuotą GPM.

Gyventojai 2020 m. mokesčio laikotarpio pajamų mokesčio deklaracijas Valstybinei mokesčių inspekcijai turi pateikti iki š. m. **gegužės 3** dienos.

Asmenys, nuolatinais Lietuvos gyventojais tapę dėl per dvejus vienas paskui kitą einančius kalendorinius metus Lietuvoje išbūtų 280 dienų skaičiaus ir vienais iš jų – ne mažiau nei 90 dienų, tų kalendorinių metų, kuriais jie atvyko į Lietuvą, deklaracijas privalo pateikti iki kitų po atvykimo metų gruodžio 31 dienos (2020 m. atvykusieji į Lietuvą 2020 m. deklaracijas pateikti privalės iki 2021 m. gruodžio 31 dienos).

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė